

Rezime materijala i dokumenta

Koji se odnose na finansije političkih partija,
finansijsku kontrolu i polno budžetiranje,
prema modelu češke republike

Kosovski demokratski institut je ogranak
Transparency International za Kosovo

Misija KDI-a je da podrži razvoj
participativne demokratije
i borbu protiv korupcije
promovisanjem transparentnosti,
odgovornosti i integriteta na svim
nivoima i sektorima društva.

COPYRIGHT © 2023. Kosova Democratic Institute (KDI).

Demokratski institut Kosova zadržava sva prava i nijedan deo ove publikacije ne može se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku, mehaničkom ili elektronskom, uključujući fotokopiranje ili bilo koji drugi sistem za čuvanje i pronalaženje, bez pismene dozvole izdavača. Publikacija se može reprodukovati ili prenositi samo ako se koristi u nekomercijalne svrhe. Kad god i svako ko koristi citate ili različite materijale iz ove publikacije dužan je da jasno navede izvor iz kojeg je dobio te citate ili korišćene materijale.

Za bilo kakvu procenu, primedbu, kritiku ili sugestiju, kontaktirajte nas putem dole navedenih kontakata:

Adresa: Ul. Bajram Kelmendi, br. 239,
10.000, Priština, Kosovo.

Tel.: +383 (0) 38 248 038

Email : _ info@kdi-kosova.org

Web: www.kdi-kosova.org

Layout and design: **envinion**

Pojašnjenje: Publikaciju ovog izveštaja omogućila je Ministarstvo spoljnih poslova Češke Republike u okviru Programa za unapređenje tranzicije koji se sprovodi u saradnji sa Transparency International Czech Republic (www.transparency.cz). Mišljenja, nalazi i preporuke u ovom izveštaju su isključiva odgovornost KDI-a, tako da ne predstavljaju nužno stavove donatora.

Podaci, materijali i drugi dokumenti uključeni u ovaj izveštaj pripremljeni su uz pomoć Transparenci International Češka Republika. Neki od dokumenata, posebno oni o finansijskom izveštavanju, nisu zvanična prevedena verzija.

SADRŽAJ

06

I. RAČUNOVODSTVO POLITIČKIH STRANAKA U ČEŠKOJ: EVALUACIJA ZAKONODAVNOG OKVIRA

Finansijski izveštaji:

Prihod:

Bankovni računi:

Transparentni računi:

Donacije:

Kancelarija:

09

II. TRANSPARENTNI RAČUNI U ČEŠKOJ REPUBLICI

Istorija

Obavezni transparentni računi za političke stranke

Zaštita podataka

Trenutna ponuda banke u Češkoj Republici

12

III. OBRAZAC ZA GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJ

20

IV. RODNO BUDŽETIRANJE U POLITIČKOM UČEŠĆU U ČEŠKOJ REPUBLICI

Rod i politika u Češkoj Republici
Ženske strukture u češkim političkim strankama i pokretima

Statuti

Godišnji izveštaji

Analize i priručnici

I. Računovodstvo političkih stranaka u Češkoj: Evaluacija zakonodavnog okvira

Finansijski izveštaji:

Prema Zakonu br. 424/ 1991 Sb., zákon o sdružování v politických stranách a v politických hnutích („o udruživanju u političke stranke i pokrete“), češke političke stranke moraju svake godine, do 1. aprila date godine, dostavljati finansijske izveštaje regulatornom telu uspostavljenom posebno za nadgledanje finansiranja političkih stranaka (Úřad pro dohled nad hospodářením politických stran a hnutí, ÚDHPSH, Kancelarija za ekonomski nadzor političkih stranaka i političkih pokreta) (u daljem tekstu „Kancelarija“). Finansijski izveštaji moraju biti podvrgnuti reviziji revizora koga stranka izabere. Istog revizora stranka ne može birati na period duži od pet uzastopnih kalendarskih godina. Izveštaj se mora popuniti prema šablonu koji je odredila Kancelarija.

Izveštaj mora sadržavati:

- a) finansijski izveštaj u skladu sa Zakonom o računovodstvu;
- b) izveštaj revizora;
- c) pregled prihoda prema dole navedenim izvorima prihoda, uključujući
 1. spisak pravnih lica u kojima stranka ima udeo
 2. i pregled svih kredita i drugih dugova, navodeći iznos i uslove istih, kao i identifikacione podatke zajmodavca;
- d) pregled rashoda za plate lica koja je isplaćivala stranka, sa naznakom broja tih lica i vrste obavljenog posla;
- e) pregled ukupnih izdataka za poreze, naknade i druga slična gotovinska plaćanja;
- f) rashodi za izbore raščlanjeni prema različitim vrstama izbora na kojima je stranka učestvovala u kalendarskoj godini;
- g) pregled donatora i njihovih donacija, sa naznakom iznosa u slučaju novčanog doprinosa i uobičajene cene u slučaju donacije u naturi, puno ime i prezime i datum rođenja ako je donator fizičko lice i poslovno ime ili naziv i matični broj ako je donator pravno lice;
- h) pregled drugih datih donacija u naturi, čija uobičajena cena prelazi 50 000 CZK, s punim imenom i prezimenom i datumom rođenja/poslovnim imenom i identifikacionim brojem donatora,
- i) pregled vrednosti imovine stečene nasleđstvom ili zaveštanjem; ako vrednost stečene imovine premašuje 50 000 CZK, navodi se puno ime i prezime i datum rođenja i datum smrti i opština poslednjeg prebivališta pokojnika;
- j) spisak članova čiji članski doprinosi za kalendarsku godinu prelazi 50 000 CZK, sa naznakom njihovog punog imena i datuma rođenja, opštine prebivališta i ukupnog iznosa članskog doprinosa;

- k) naziv i sjedište političkog instituta čiji je osnivač ili član stranke i troškove nastale za podršku njegovom delovanju najmanje u visini doprinosa za delovanje političkog instituta.

Kancelarija zatim objavljuje finansijski izveštaj na svojoj veb stranici sedam dana nakon prijema izveštaja.

Prihod:

Zakon definiše moguće izvore prihoda političke stranke kao:

- a) doprinos iz državnog budžeta Republike Češke za pokrivanje izbornih troškova,
- b) doprinos iz državnog budžeta Republike Češke za aktivnosti stranke i pokreta (u daljem tekstu „doprinos za aktivnosti“),
- c) članarine,
- d) donacije, nasledstva i donacije u naturi,
- e) prihodi od zakupnine, zakupa i otuđenja pokretnih i nepokretnih stvari,
- f) kamata na depozite,
- g) prihodi od učešća u poslovima drugih pravnih lica iz stava 3.
- h) prihod od organizacije tombola, kulturnih, društvenih, sportskih, rekreativnih, obrazovnih i političkih događaja,
- i) zajmovi i krediti koje odobrava banka, platna institucija ili institucija za elektronski novac ili filijala strane banke, platna institucija ili institucija za elektronski novac na teritoriji Češke Republike,
- j) doprinos iz državnog budžeta Češke Republike za podršku aktivnostima političkog instituta.

Bankovni računi:

Sva finansijska sredstva koja se koriste za aktivnosti stranke moraju se držati na računima u banci, platnoj instituciji ili instituciji za elektronski novac, osim ako izdatak ne prelazi 5000 CZK, u kom slučaju se transakcija može izvršiti u gotovini. Stranka mora imati posebne račune za a) doprinose države, novčane i nenovčane donacije, b) uplate iz radnog odnosa u stranci, c) finansiranje političkih kampanja, d) ostale prihode i rashode. Račun za transakcije opisane u kategoriji a) mora biti „transparentan račun“, koji omogućava slobodan pristup pregledu transakcija trećih strana. Detalji o takvom računu moraju se prijaviti Kancelariji bez odlaganja. Kancelarija može zatražiti detalje za račun koji pokriva kategoriju b).

Transparentni računi:

Sve transakcije izvršene na i sa transparentnog računa moraju sadržavati opis svrhe transakcije. Provajder računa (banka, itd.) mora trećim stranama omogućiti slobodan pristup pregledu ovih transakcija unatrag najmanje tri prethodne godine. Stranke moraju bez odlaganja prijaviti Kancelariji veb adresu na kojoj je ovaj pregled dostupan. Kancelarija objavljuje veb adresu na svojoj veb stranici.

Donacije:

Politička stranka ne može prihvatiti novčanu ili nenovčanu donaciju od:

- a) države, osim ako zakonom nije drugačije određeno,
- b) institucije koju finansira država,
- c) opštine, opštinskog okruga, gradskog okruga i regiona,
- d) dobrovoljnog udruženja opština,
- e) od državnog preduzeća ili pravnog lica sa učešćem države ili državnog preduzeća, kao i od lica sa učešćem države u njegovom upravljanju ili kontroli; ovo se ne primenjuje ako je udeo države ili državnog preduzeća manji od 10%,

- f) pravnog lica sa učešćem regiona, opštine, opštinskog okruga ili gradskog okruga; ovo se ne primenjuje ako udeo ne prelazi 10 %,
- g) korporacije za javno dobro, političkog instituta i instituta,
- h) imovine povereničkog fonda,
- i) drugog pravnog lica, ako je to zabranjeno drugim pravnim propisom,
- j) stranog pravnog lica, osim političke stranke ili fondacije osnovane u javno dobro,
- k) fizičkog lica koje nije državljanin Češke Republike; ovo se ne primenjuje ako osoba ima pravo glasa na izborima za Evropski parlament na teritoriji Češke Republike.

Stranke ne mogu prihvatiti novčane ili nenovčane donacije od jednog te istog fizičkog ili pravnog lica u ukupnom iznosu od preko 3,000,000 CZK u periodu od jedne kalendarske godine. Ovo uključuje donacije koje daju subjekti koji kontrolišu ili su bili pod kontrolom pomenutih lica. Ako je dotično lice član političke stranke, donacijom se smatra prilog veći od 50,000 CZK.

Stranke su u obavezi da vrate svaku takvu donaciju, sa svim kamatama koje su nastale, najkasnije do 1. aprila naredne godine. Ukoliko to nije moguće, iznos treba preusmeriti u državni budžet.

Identitet svakog davaoca mora biti utvrđen punim imenom i prezimenom i datumom rođenja. Ako pravno ili fizičko lice ne uključi opis svrhe transakcije za ili od stranke, može se kazniti novčanom kaznom do 2,000,000 CZK. Sve donacije iznad 1,000 CZK mogu se prihvatiti samo na osnovu pisanog ugovora.

Kancelarija:

Kancelarija je odgovorna za nadzor finansijskog upravljanja političkih stranaka; obrada, ispitivanje i objavljivanje godišnjih finansijskih izveštaja političkih stranaka i nalaza iz njih; izveštavanje Ministarstva unutrašnjih poslova Češke Republike da li su primili kompletne godišnje finansijske izveštaje stranaka do 31. maja relevantne kalendarske godine; suđenje za prekršaje i izricanje administrativnih kazni. Stranka može biti kažnjena novčanom kaznom do 2 000 000 CZK jer nije dostavila svoj finansijski izveštaj Kancelariji ili nije ispunila neku drugu odgovornost propisanu zakonom.

II. Transparentni računi u Češkoj Republici

Transparentni račun je posebna vrsta računa koji se otvara radi pružanja detaljnih informacija o transakcijama javnosti. Kretanje i stanje sredstava na takvom računu može se lako proveriti u bilo kom trenutku.¹ Cilj računa je da pomogne u jačanju pouzdanosti rukovanja sredstvima i da omogućiti svakome da pregleda istoriju finansijskih transakcija. Stoga ga često koriste neprofitne organizacije, fondacije ili političke stranke. Transparentni račun nije poseban bankarski proizvod već samo dodatak redovnom računu, najčešće bez dodatnih troškova.² Transparentni račun uglavnom nastaje izmenom ugovora o tekućem računu. Uslovi transparentnog vođenja računa zavise od uslova tekućeg računa. Istorija transakcija je vidljiva od momenta promene do transparentne forme.³

Na transparentnom računu, javnost obično može potražiti sledeće informacije:⁴

- broj računa i naziv računa
- ulazne uplate (uključujući iznos novca, valutu, referentni broj plaćanja (promenjivi simbol) i datum realizacije)
- odlazne uplate (uključujući iznos novca, valutu, referentni broj plaćanja (promenjivi simbol) i datum realizacije)
- podatke o obvezniku
- opis pristiglih transakcija (uobičajena napomena platioca)
- sadašnje stanje računa

Istorija

U Češkoj, prva banka koja je klijentima omogućila da otvore transparentan bankovni račun bila je Expandia Banka 1998. godine (kasnije preimenovana u eBanka i na kraju kupljena od Raiffeisen banke), zatim Fio 2008 i GE Money Bank (danas Moneta Money Bank) 2009. godine.⁵ Ne postoje javno dostupne informacije zašto su banke počele da nude transparentne račune i zašto su oni postali tako uobičajen alat. Banke su verovatno počele da nude transparentne račune zbog svojih stranih matičnih kompanija koje su slične proizvode nudile u drugim zemljama ili zbog potražnje fondacija i neprofitnih organizacija koje vrlo često koriste transparentne račune kako bi povećale svoju pouzdanost.

Zakonodavstvo

Transparentni bankovni račun je samo dopuna tekućim bankovnim računima i nije regulisan nikakvim posebnim zakonom. Uredba proizilazi iz Zakona br. 370/2017 Sb. "o plaćanjima"⁶ i drugih nacionalnih zakona i propisa EU.⁷ Postojanje transparentnog računa je uglavnom dobrovoljno i 2023. godine obavezno samo za političke stranke i pokrete.

1 <https://www.fio.cz/bank-services/bank-accounts/transparent-account>

2 <https://www.finance.cz/516907-transparentni-ucet/>

3 <https://www.mesec.cz/clanky/transparentni-ucet-kdo-jej-nabizi-a-za-jakych-podminek/>

4 <https://www.duofinance.cz/transparentni-ucet>

5 <https://zpravy.aktualne.cz/finance/fischer-ma-nejdrazsi-ucet-v-bance-nemusel-platit-nic/r~:article:761772/>

6 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-370>

7 <https://www.cnb.cz/cs/platebni-styk/pravni-predpisy/>

Često se smatra da je transparentan bankovni račun obavezan za javne naplate, ali Zakon br. 117/ 2001 Sb. "o javnoj naplati" ne zahteva transparentan bankovni račun za javne naplate. S druge strane, transparentni račun može biti vrlo koristan kada je u pitanju organizovanje javnih prikupljanja, jer povećava poverenje i stoga privlači više donatora.⁸

Obavezni transparentni računi za političke stranke

Prema članu 17a Zakona br. 424/ 1991 Sb. "o političkim strankama" ("zákon o sdružování v politických stranách a politických hnutích")⁹ političke stranke su obavezne da imaju 4 odvojena računa:

- 1 Transparentan račun za novčane donacije i doprinose iz državnog budžeta
- 2 Transparentni račun za izbornu kampanju (može se koristiti samo u svrhe kampanje)
- 3 Tekući račun za radne obaveze (nije transparentan)
- 4 Tekući račun za ostale prihode i ishode (nije transparentan)

U 2016. godini, kao deo značajne reforme nadzora nad finansiranjem čeških političkih partija, transparentni računi postali su obavezni za novčane donacije i doprinose iz državnog budžeta. Prema članu 17b Zakona br. 424/ 1991 Sb. „O političkim strankama“ pružalac platnih usluga je dužan da omogućiti javnosti uvid u istoriju platnog prometa u poslednje tri godine. Zakon ne navodi druge pojedinosti ili tačne uslove. U obrazloženju (2016.) samo se navodi da su transparentni računi već uveliko korišćeni u Češkoj od strane drugih subjekata, uključujući političke stranke i pokrete, ali ne navode detalje o razlozima ili poreklu. Političke stranke i pokreti moraju navesti svrhu svake računovodstvene operacije i u čiju je dobit ta operacija izvršena. Uplatnici moraju navesti svoje ime, firmu i svrhu granta

ili finansiranja (na primer "poklon"). Zakon ne zabranjuje posedovanje više transparentnih računa ili prihvatanje gotovinskog plaćanja u iznosu od 5000 CZK.

Političke stranke i pokreti su dužni da link ka web stranici sa transparentnim računom dostave Kancelariji za nadzor finansiranja stranaka koja na svojoj internet stranici objavljuje listu transparentnih računa.¹⁰

Opštine takođe naširoko koriste transparentne bankovne račune, takođe na dobrovoljnoj osnovi.¹¹

Zaštita podataka

Transparentni račun otvara lične podatke o svakome ko izvrši plaćanje javnosti. Stoga, vlasnik računa uvek mora obavestiti treća lica da su uslovi drugačiji od tekućeg bankovnog računa i da su dolazna i odlazna plaćanja vidljiva i da se odvijaju u skladu sa EU GDPR uredbom. Informacija o transparentnosti uvek mora biti navedena uz broj računa kako bi potencijalni donator bio obavešten o vidljivosti njegovih ličnih podataka i iznosu uplate.¹² Zbog toga iz Kancelarije za zaštitu ličnih podataka obaveštavaju da se rodni broj ne može koristiti kao referentni broj plaćanja.¹³ Kancelarija za zaštitu ličnih podataka takođe preporučuje da se ne koriste transparentni bankovni računi za plaćanja koja su direktno povezana sa vršenjem javnih ovlašćenja prema fizičkim licima i stoga se ne bi trebalo koristiti za novčane kazne, socijalna davanja, plate itd.

8 <https://www.avpo.cz/mytyonezisku3/>

9 <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>

10 <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-povinnosti-zridit-transparentni-ucet-po-novele-zakona-o-sdruzovani-v-politickych-stranach-av-politickych-hnutich-112320.html>

11 <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1054080-obce-zpruhlednuji-ucetnictvi-zavadeji-transparentni-ucty>

12 <https://www.uouu.cz/ke-transparentnim-uctum/ds-6120>

13 <https://www.finance.cz/516907-transparentni-ucet/>

Trenutna ponuda banke u Češkoj Republici

Danas su transparentni računi uobičajena usluga i nudi ih najmanje 7 banaka¹⁴. Uslovi su malo drugačiji i proizilaze iz ponude tekućih računa. Neke od banaka ne nude transparentne račune fizičkim licima, ali su transparentni računi uglavnom dostupni svakom klijentu. Najveća razlika je u dužini perioda za koji su transakcije vidljive. Iako informacije o mogućnosti otvaranja transparentnih računa banke objavljuju na svojim web stranicama, teško je doći do detaljnih informacija o tačnim uslovima i uglavnom je potrebno dogovoriti lični termin u poslovnicu.¹⁵ Zbog toga potencijalnim klijentima može biti teško da uporede uslove različitih banaka i odaberu onu koja im najviše odgovara. Sve te banke na svojim web stranicama objavljuju listu transparentnih računa koje vode.

Česká spořitelna

Na web stranici banka samo objavljuje ponudu ove vrste usluge bez ikakvih detaljnih uslova

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi Česká spořitelna.

ČSOB

ČSOB nudi transparentne račune za neprofitne organizacije, općine, gradove i županije, stambene zajednice/zadruge, besplatno uz tekući račun. Posjedovanje više transparentnih računa je također besplatno. Na web stranici banka nudi detaljnu historiju transakcija, filtriranu prema nazivu druge ugovorne strane i pregled načina na koji se sredstva koriste. Banka objavljuje kompletnu historiju transakcija od kada je račun postao vidljiv. Banka također izjavljuje da su svi transparentni računi usklađeni sa GDPR-om.

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi ČSOB.

FIO banka

Fio banka nudi transparentne račune ne samo za neprofitne organizacije ili političke stranke, već i za fizička lica. Fio banka trenutno ima oko 7 000 transparentnih računa, što je najveći broj u Češkoj. Istorija transakcija je vidljiva godinu dana retroaktivno od datuma pregleda. Otvaranje i održavanje računa je besplatno.

TI-CZ napomena: Struktura transparentnog računa ove banke nudi najbolje rešenje za dalji rad sa objavljenim podacima.

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi Fio Banka

Komerční banka

Komerční banka nudi uslugu besplatno i izjavljuje usklađenost s GDPR-om. Transakcija je vidljiva do 15 minuta nakon izvršenja. Banka također nudi izbor koliko dugo će biti vidljiva istorija transakcija (jedini izuzetak je za političke stranke i pokrete – za njih je vidljivost u skladu sa zakonom). Takođe je moguće popuniti namenu računa.

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi Komerční banka.

Moneta Money Bank

Moneta Money Bank nudi transparentan račun kako fizičkim tako i pravnim licima – jedini uslov je da imate tekući račun koji vodi ova banka.¹⁶

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi Moneta Money Bank.

Raiffeisenbank

Raiffeisenbank nudi transparentan račun samo za pravna i preduzetnička lica.¹⁷ Istorija transakcije je vidljiva 3 godine retroaktivno od datuma pregleda. Usluga je besplatna.

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi Raiffeisen bank.

UniCredit Bank

UniCredit Bank nudi transparentan račun za fizička i pravna lica, bez naknade.

[Lista](#) transparentnih računa koje vodi UniCredit Bank.

14 <https://www.duofinance.cz/transparentni-ucet>

15 <https://zpravy.aktualne.cz/finance/cim-vice-daru-prijde-tim-vic-plati-bance-transparentni-ucet/r-9fe3fee6230f11eab259ac1f6b220ee8/>

16 <https://www.moneta.cz/documents/20143/11901351/mmb-spp-transparentni-ucet-01122016.pdf/0ee7f8a0-7c35-9c24-7f12-dddc22a9a6e5?t=8003>

17 <https://finex.cz/banka/raiffeisenbank/transparentni-ucet-raiffeisenbank/>

III. Obrazac za godišnji finansijski izveštaj

Godišnji finansijski izveštaj političke stranke/političkog pokreta za rok _____

Naziv **političke** stranke/**političkog** pokreta:

Identifikacioni broj **političke** stranke/političkog pokreta:

Sedište političke stranke/političkog pokreta:

Telefon, faks, elektronska pošta (to pé. e-mail):

Politička stranka/politički pokret je u modu*:

normalnog rada

obustave rada

otkazivanja na dan

ulazi u likvidaciju na dan

otvoren je stečajni postupak na njenoj imovini

Statutarni **organ** političke stranke/političkog pokreta:

Pečat političke stranke / političkog pokreta

ime, prezime, titula, funkcija, potpis:

Deo I.

Izveštaj revizora o reviziji finansijskog izveštaja.

Ovaj izveštaj revizora predstavljen je kao prilog godišnjem finansijskom izveštaju političke stranke/političkog pokreta.

Broj strana....

Finansijski izveštaji (bilans stanja, račun dobiti i gubitka i prilozi finansijskom izveštaju) u skladu sa Zakonom br. 563/1991 Coll, o računovodstvu, sa izmenama i dopunama.

Finansijski izveštaji se prikazuju kao dodatak samo ako nisu priloženi Izveštaju revizora.

Broj strana

|||||

Deo II. Pregled ukupnih prihoda političke stranke/političkog pokreta

Broj	Naziv indikatora	u CZK
1	Ukupan prihod	
	od čega:	
2	Doprinos iz državnog budžeta Češke Republike za izborne troškove	
3	Doprinos iz državnog budžeta Češke Republike za aktivnosti stranke ili pokreta („doprinos aktivnostima“)	
4	Doprinosi članova	
5	Pokloni, nasledstva i donacije u naturi	
6	Prihodi od zakupnine, zakupa i raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom	
7	Kamata na depozite	
8	Prihodi od učešća u poslovanju drugih pravnih lica u skladu sa članom 17 stav 3 Zakona. 424/1991 Coll., izmenjen kasnijim propisima	
9	Prihodi od zabavnih, kulturnih, društvenih, sportskih, rekreativnih, obrazovnih i političkih događaja	
10	Zajmovi i krediti koje odobrava banka, platna institucija ili institucija za elektronski novac ili filijala strane banke, platne institucije ili institucija za elektronski novac na teritoriji Češke Republike	
11	Doprinos iz državnog budžeta Češke Republike za podršku aktivnostima političkog instituta	

Rashodi političke stranke/političkog pokreta

Broj	Naziv indikatora	Naziv indikatora
1	Rashodi za plate.	
2	Rashodi za poreze, naknade i druga slična novčana plaćanja	
3	Rashodi za izbore raščlanjeni prema vrsti izbora	

|||||

|||||

Deo III. Pregled kompanija ili zadruga u kojima politička stranka/politički pokret ima udeo

Privredno društvo ili zadruga (poslovni naziv)	ID	Veličina udela

Deo IV. Pregled zajmova i drugih dugova

Ime, prezime ili poslovno ime zajmodavca	Datum rođenja ili identifikacioni broj zajmodavca	Iznos duga u CZK	Datum dospeća	Drugi uslovi

Deo V. Pokloni i donacije

Ime, prezime ili poslovno ime donatora	Datum rođenja ili identifikacioni broj donatora	Iznos finansijskog doprinosa ili uobičajena vrednost donacije u naturi u CZK

|||||

IV. Rodno budžetiranje u političkom učešću u Češkoj Republici

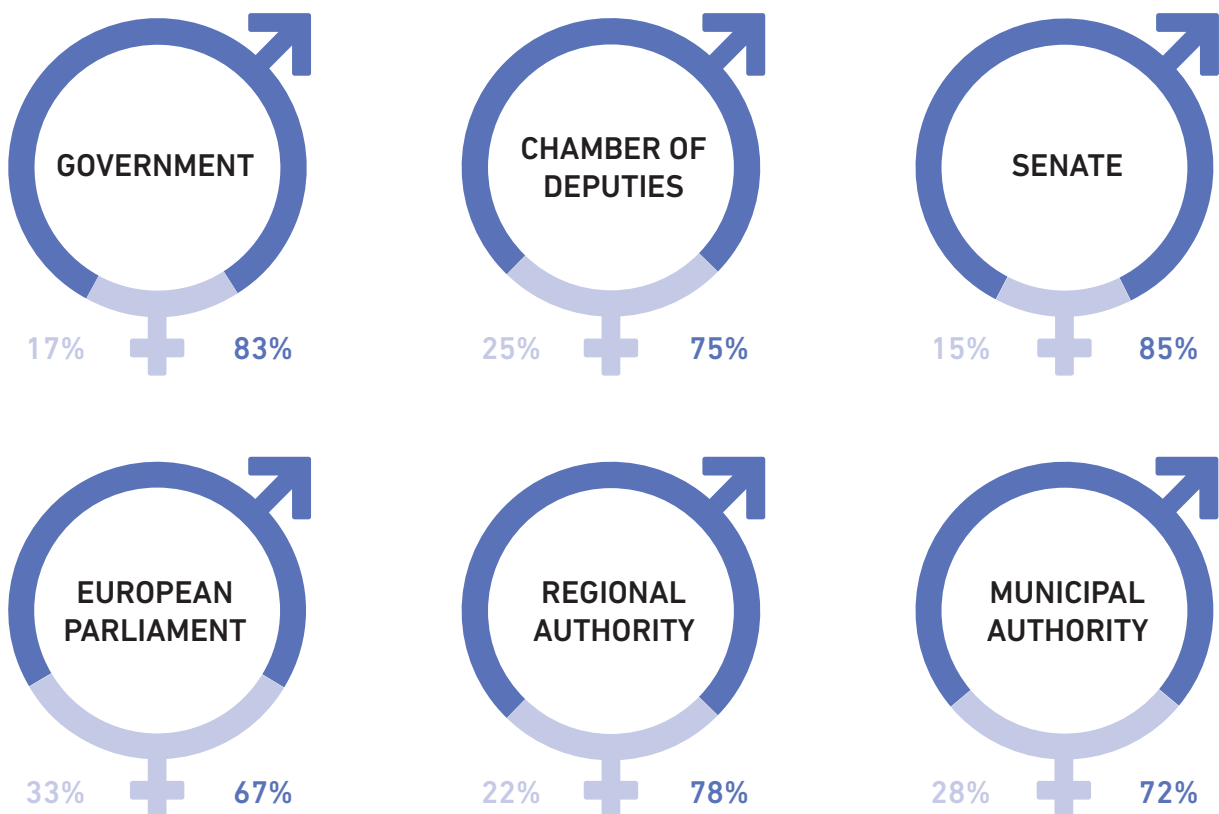
Rod i politika u Češkoj Republici

Prema Indeksu rodne ravnopravnosti Evropskog instituta za rodnu ravnopravnost, Češka Republika ima najveće razlike u oblasti moći i odlučivanja, a među ostalim državama EU Češka je dugo bila rangirana među poslednjim.

Termin rodno budžetiranje prisutan je u češkoj debati dugi niz godina, čak i u vezi sa rodnim budžetiranjem u političkom

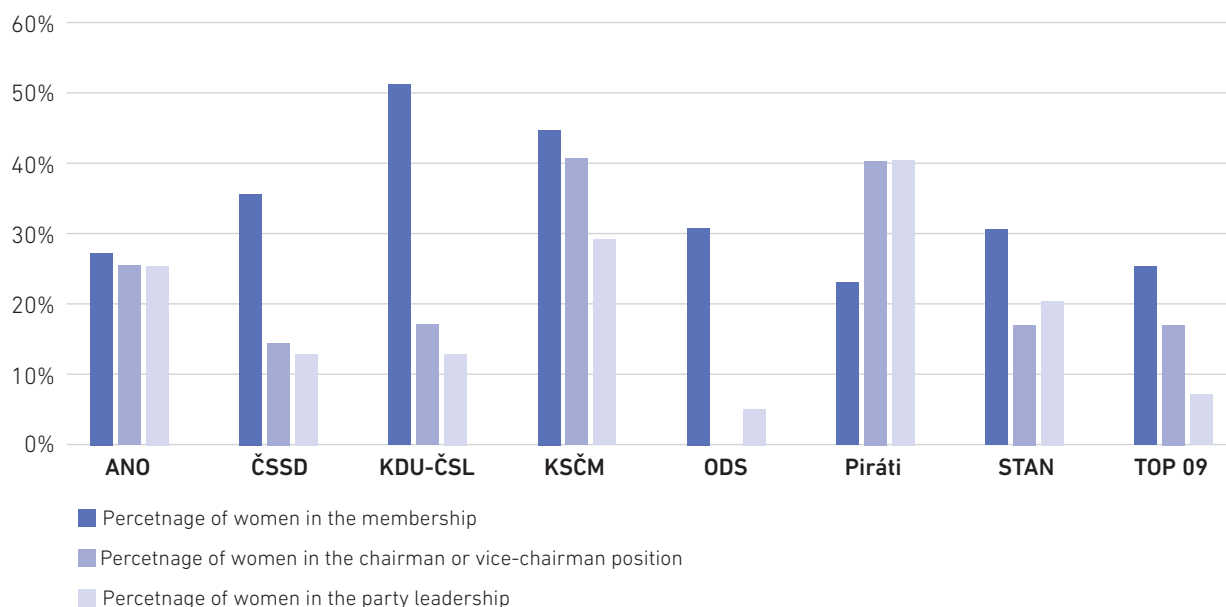
učešću. Najranije medijsko spominjanje ove politike potiče iz 2006. godine, a uveo ga je Forum 50%, neprofitna organizacija koja podržava uravnoteženu zastupljenost žena i muškaraca u politici i na pozicijama donošenja odluka.

U proseku, 33% članske baze čeških političkih stranaka i pokreta su žene. Prosečna zastupljenost žena u rukovodstvu čeških političkih stranaka i pokreta je 19%.

Political Parties and movements

Nažalost, od ranih pojavljivanja je bilo vrlo minimalnog ili nikakvog napretka.

Ženske strukture u češkim političkim strankama i pokretima

Neke od političkih stranaka i pokreta su tokom godina razvile ženske strukture, koje su obično ravnomerno raspoređene kroz kandidatske liste kao jedan od glavnih ciljeva. Konkretno socijaldemokrate¹⁸, komunistička partija¹⁹ i demohrišćani²⁰. Sve tri stranke trenutno imaju oko 5% ili manje u predizbornim istraživanjima.

Statuti

Statut Zelene stranke zaista uključuje član o Podrški ženskoj zastupljenosti²¹, iako se članom samo postavljaju kvote za broj žena u rukovodstvu stranke i na listama kandidata i ne pokriva nikakve budžetske mere.

Godišnji izveštaji

Godišnji izveštaji bilo koje političke stranke ne uključuju nikakvo spominjanje rodnog pitanja ili rodnog budžetiranja.

18 <https://socdem.cz/strana/partneri-a-podporovatele/partneri/socialnedemocraticke-zeny/>

19 <https://komisezenkscm.cz/>

20 <https://zeny.kdu.cz/domu>

21 <https://wiki.zeleneforum.cz/cs/predpisy/stanovy>

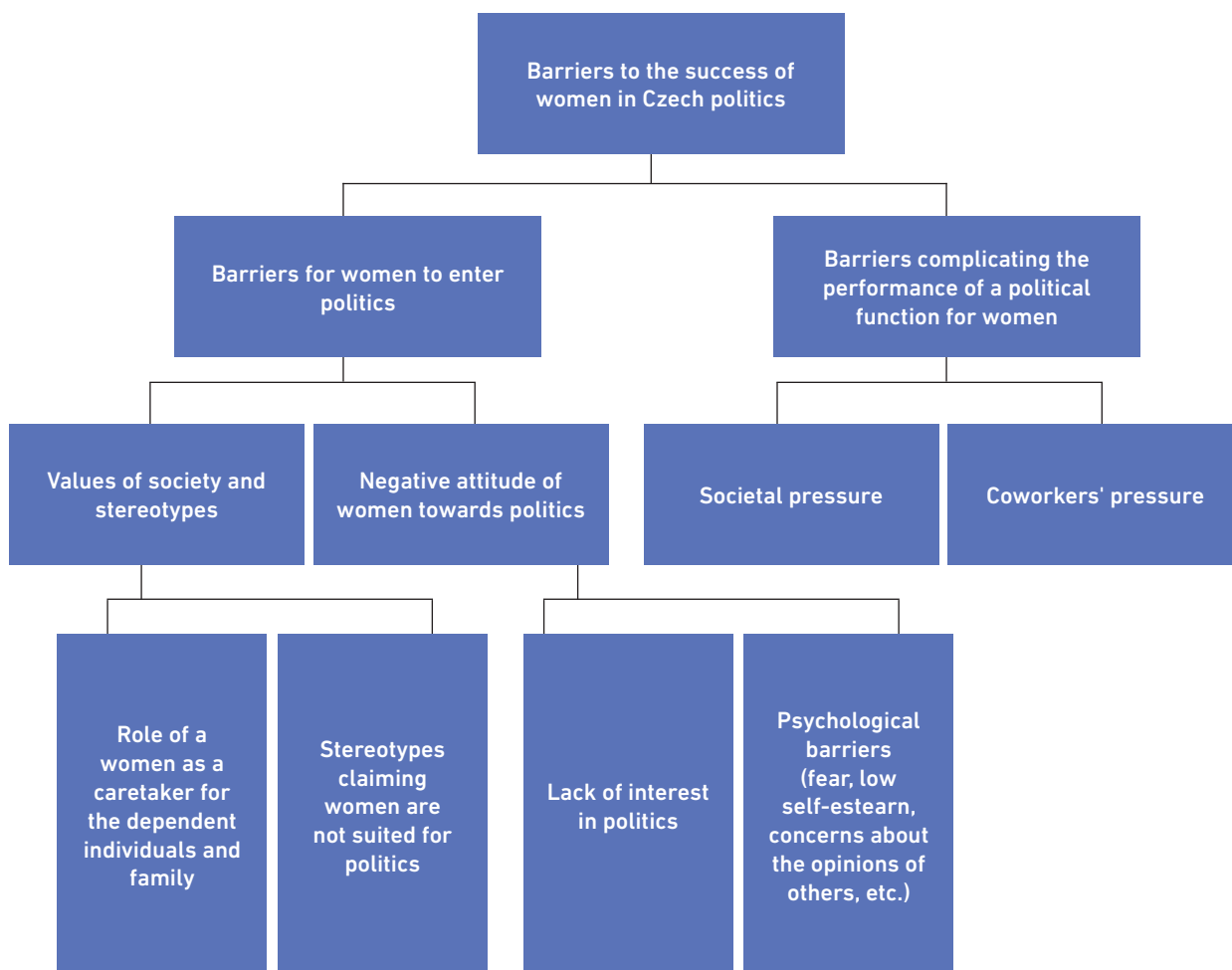

Analize i priručnici

Češka vlada je zajedno sa Forumom 50 % izdala priručnik „15 saveta kako podržati žene u političkim strankama i pokretima“ 2022. Nažalost, čak ni ovaj priručnik ne spominje rodno budžetiranje u odnosu na budžete političkih stranaka.

Institut za politiku i društvo (think-tank povezan sa ANO-om, najvećim političkim pokretom) objavio je publikaciju „Žene u senci“, u kojoj se takođe ne pominju pitanja rodnog budžetiranja. Predstavlja šemu prepreka za ulazak žena u politiku uopšteno:

Zdroj: Černá 2007:31.

Finansijska podrška od:

TRANSITION